

## §1 ШО ТАКЕ ІСТОРІЯ, або МАНДРІВКА В МИНУЛЕ

✓ Цікаво бути істориком...  
✓ Чи те саме – «увійти в історію» і «вплинути в історію»?

✓ Історія – це...  
✓ Передбачати майбутнє – ворожити чи прогнозувати?



**Р**оздивіться фотографії. Як ви думаєте, коли жили зображені на них люди? Чому ви так вважаєте? Чи знаєте ви, яким було життя в Україні 100 років тому? Звідки про це можна довідатися? Чим зумовлені різні побутові умови, засвідчені на світлинах?

Чи цікаво вам дізнаватися про те, як жили люди колись?



◀ Родина Шептицьких біля маєтку в с. Прилбичі (нині Львівська обл.).  
1911 р.



▶ Селяни с. Кирилівка (нині Черкаська обл.).  
1912 р.





## 1. Що таке історія?

Шанобливе ставлення до минулого – прикметна риса кожного народу. Про минувшину в Україні завжди казали – *свята, добра*. І досі вживані в українській мові прислів'я: *Не за нас стало, не за нас і перестане; Не силою роби, а розумом, не серцем, а звичаєм*. За давніх часів пам'ять про минуле зберігалася в *міфах, легендах, переказах, піснях*. Згодом, з появою писемності, про події дня вчорашнього оповідали *літописи*. Саме з найдавніших літописів

**Літописи** – записи найважливіших подій з року в рік, «з літа в літо», як тоді казали.

довідуємося про виникнення міста Києва, про перших київських володарів. Закарбовуючи для нащадків події минулого, творці літописів прагнули водночас зрозуміти їх, з'ясувати, чим вони спричинені, які мали наслідки. Так поступово накопичувалися історичні знання.

Отже, **історія** – це наука про минуле людства. Вона вивчає життя та діяльність людини, досліджує всілякі великі й малі події від найдавніших часів до дня вчорашнього, установлює, як і чому людське життя змінювалося та вдосконалювалося, ставши таким, як тепер.

Слово «історія» – грецьке з походження. У перекладі воно означає *розповідь про минулі події, дослідження минулого*. Власне, наука історія зародилася в Давній Греції. Першим істориком вважають давньогрецького вченого **Геродота**, який жив дві з половиною тисячі років тому. Геродот залишив письмові свідчення і про наші землі.



▲ **Перебування княгині Ольги в Константинополі.**  
Сторінка з літопису.



Прочитайте уривок з твору візантійського імператора Константина Багрянородного про його зустріч із київською княгинею Ольгою та висловте припущення, чому автор залишив свідчення про цю подію.

«...Місяця вересня 9-го числа (957 р.) відбувся прийом, усім подібний до попереднього й з нагоди приїзду Ольги, княгині руської. Увійшла сама княгиня зі своїми родичками й вибраними служницями; вона йдучи поперед інших жінок, а ті в порядку йдучи одна за другою... Після них увійшли послы й представники князів руських... Сів імператор з імператрицею зі своїми дітьми, й покликано було княгиню із зали, й, за запрошенням імператора сівши, говорили з ним про що хотіла...».